

33

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 27 grudnia 1973 r.

w sprawie zakładowego funduszu socjalnego i zakładowej działalności socjalnej w organizacjach spółdzielczych.

Na podstawie § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1973 r. w sprawie zakładowego funduszu socjalnego i zakładowej działalności socjalnej (Dz. U. Nr 43, poz. 260) w porozumieniu z Ministrem Finansów, Naczelną Radą Spółdzielczą i Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie stosuje się do wszystkich organizacji spółdzielczych z wyjątkiem organizacji, o których mowa w ust. 2.

2. Zasady tworzenia i gospodarowania funduszem socjalnym w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych oraz w spółdzielczych organizacjach rzemieślniczych określają odrębne przepisy.

3. Zarządzenie nie dotyczy członków organizacji spółdzielczych nie będących pracownikami tych organizacji.

§ 2. 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu nagród oraz zakładowych funduszków socjalnego i mieszkaniowego (Dz. U. Nr 27, poz. 150),
- 2) organizacjach spółdzielczych — należy przez to rozumieć spółdzielnie i ich związki oraz zakłady pracy podległe tym spółdzielniom i związkom,

3) zakładowej działalności socjalnej — należy przez to rozumieć działalność socjalną określoną w art. 12 pkt 1 ustawy,

4) funduszu płac — należy przez to rozumieć:

- a) wydzielony z planowanego funduszu płac ogółem osobowy fundusz płac, powiększony o fundusz premii wypłacany z zysku pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych i samodzielnych,
- b) w organizacjach spółdzielczych, w których banki prowadzą korektę funduszu płac — wydzielony z planowanego funduszu płac ogółem osobowy fundusz płac, skorygowany z tytułu bankowej korekty funduszu płac oraz powiększony o fundusz premii wypłacany z zysku pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych i samodzielnych,
- c) w organizacjach spółdzielczych, w których zostały wprowadzone kompleksowe zasady systemu ekonomiczno-finansowego (jednostki inicjujące) — dyspozycyjny fundusz płac pomniejszony o środki przewidziane na bezosobowy fundusz płac oraz powiększony o fundusz premii wypłacany z zysku pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych i samodzielnych.

2. W organizacjach spółdzielczych, w których banki prowadzą ograniczoną kontrolę funduszu płac, prezesi właściwych centralnych związków spółdzielczych określają, co należy rozumieć przez fundusz płac stanowiący podstawę naliczania zakładowego funduszu socjalnego.

3. Do podstawy naliczania zakładowego funduszu socjalnego nie wlicza się środków zaliczanych do funduszu płac przeznaczonych na pokrycie diet i innych należności za czas podróży służbowych na obszarze kraju oraz innych świadczeń wypłacanych z tytułu służbowych i czasowych przeniesień pracowników.

§ 3. 1. Zakładowy fundusz socjalny tworzy się:

- 1) z odpisu ustalonego w stosunku do funduszu płac, zaliczanego do kosztów organizacji spółdzielczej,
- 2) ze środków finansowych przekazywanych przez organizacje społeczne oraz z dobrowolnych świadczeń pieniężnych członków i pracowników zatrudnionych w organizacjach spółdzielczych,
- 3) z opłat osób i jednostek organizacyjnych korzystających z usług zakładowej działalności socjalnej, prowadzonej przez organizacje spółdzielcze.

2. Odpis, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje:

- 1) środki z odpisu na zdecentralizowany i scentralizowany fundusz socjalny za rok 1973, przeznaczone na finansowanie w tym roku kosztów bieżącej i inwestycyjnej zakładowej działalności socjalnej, pomniejszone o:
 - a) opłaty za korzystanie z urzędzeń socjalnych, o których mowa w § 22,
 - b) kwoty odpowiadające środkom przekazanym na fundusz mieszkaniowy oraz kosztom utrzymania zakładowych placówek służby zdrowia,
- 2) środki przekazane na działalność socjalną, określoną w art. 12 pkt 1 ustawy, z funduszu pracowniczego, a w jednostkach, które nie tworzyły tego funduszu — z podziału czystej nadwyżki za wyniki 1972 r., obliczone na zasadach art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy.

3. Odpis, o którym mowa w ust. 2, zmniejsza się o kwotę odpowiadającą wysokości odpisów amortyzacyjnych na odtworzenie, obliczonych od wartości środków trwałych służących zakładowej działalności socjalnej według ich stanu na dzień 31 grudnia 1973 r. i stawek obowiązujących w 1973 r. w przedsiębiorstwach państwowych.

§ 4. 1. W celu ustalenia wskaźnika procentowego odpisu na zakładowy fundusz socjalny organizacja spółdzielcza sumuje środki wymienione i obliczone w sposób ustalony w § 3 ust. 2 i zmniejsza je o kwoty, o których mowa w § 3 ust. 3.

2. Wskaźnik procentowy odpisu na zakładowy fundusz socjalny stanowi stosunek środków określonych i obliczonych w sposób ustalony w ust. 1 do funduszu płac 1973 r.

3. Coroczny wzrost wskaźnika procentowego odpisu na zakładowy fundusz socjalny począwszy od ustalenia wskaźnika na rok 1974 odpowiada $\frac{1}{3}$ różnicy pomiędzy wskaźnikiem 2% a wskaźnikiem ustalonym w sposób określony w ust. 2. Coroczny wzrost zakładowego funduszu socjalnego nie może wynosić mniej niż 0,2% funduszu płac.

4. Wskaźnik procentowy odpisu na zakładowy fundusz socjalny ulega corocznemu podwyższaniu aż do osiągnięcia 2% funduszu płac na rok 1978.

5. W organizacjach spółdzielczych, które dotychczas nie korzystały ze środków wymienionych w § 3 ust. 2, wskaźnik procentowy odpisu na zakładowy fundusz socjalny na rok 1974 wynosi 0,4% funduszu płac. Coroczny wzrost odpisu w tych jednostkach wynosi 0,4% funduszu płac, aż do osiągnięcia w 1978 roku 2% funduszu płac.

6. W organizacjach spółdzielczych, w których środki określone w ust. 2 wynosiły w roku 1973 więcej niż 2% funduszu płac, odpisów na zakładowy fundusz socjalny w latach następnych dokonuje się w wysokości tych środków w roku 1973. Jeżeli jednak w roku 1970 lub 1971 albo 1972 środki te wyniosły więcej niż w roku 1973, wówczas odpisów na zakładowy fundusz socjalny dokonuje się w kwocie przypadającej w roku, w którym środki te były najwyższe. Zasada ta obowiązuje do roku, w którym wskaźnik odpowiadający stosunkowi procentowemu odpisu na zakładowy fundusz socjalny do funduszu płac wyniesie 2%.

7. Wybór najwyższych z lat 1970—1973 środków przeznaczonych na zakładową działalność socjalną dotyczy łącznej sumy środków, o których mowa w § 3 ust. 2, obliczonych dla danego roku.

8. Jeżeli w organizacji spółdzielczej w wyniku zmiany zasad wynagradzania oraz wprowadzenia płac wolnych od podatku od wynagrodzeń i składki emerytalnej nastąpiłoby zmniejszenie kwoty naliczonego zakładowego funduszu socjalnego, wskaźnik naliczania zakładowego funduszu socjalnego ulega podwyższeniu do wielkości zapewniającej utrzymanie takiej kwoty zakładowego funduszu socjalnego, jaka przypadałaby przed zmianą zasad wynagradzania. Podwyższanie wskaźnika następuje na zasadach ustalonych dla państwowych jednostek organizacyjnych.

§ 5. 1. Środki, o których mowa w § 3 ust. 2, centralizowane w części lub całości w centralnym lub wojewódzkim związku spółdzielczym z przeznaczeniem na finansowanie wpłat za korzystanie przez organizacje spółdzielcze z urzędzeń socjalnych, o których mowa w § 22, i wspólnej międzyzakładowej działalności socjalnej — dla celów ustalenia wysokości odpisu na zakładowy fundusz socjalny przez każdą organizację spółdzielczą — zmniejsza się o kwoty opłat za korzystanie z urzędzeń socjalnych, o których mowa w § 22, w wysokości poniesionej w roku 1973, a pozostałą różnicę włącza się do kwoty odpisu na zakładowy fundusz socjalny dla każdej organizacji spółdzielczej w takim stosunku, w jakim każda organizacja spółdzielcza korzystała w roku 1973 ze wspólnej zakładowej działalności socjalnej.

2. Obliczeń, o których mowa w ust. 1, dokonuje centralny związek spółdzielczy.

§ 6. 1. Środki zakładowego funduszu socjalnego są przeznaczone na pokrywanie bieżących kosztów zakładowej działalności socjalnej.

2. Środki zakładowego funduszu socjalnego mogą być przeznaczone również na:

- 1) pomoc w szczególnie uzasadnionych wypadkach w postaci świadczeń rzeczowych, zwłaszcza dla członków-pracowników i pracowników mających na utrzymaniu rodziny wielodzietne oraz dla członków-pracowników i pracowników dotkniętych wypadkami losowymi,
- 2) uzupełnienie — po pokryciu bieżących kosztów zakładowej działalności socjalnej — środków przeznaczonych

nych na finansowanie remontów i inwestycji, polegających przede wszystkim na zakupach dóbr inwestycyjnych z zakresu zakładowej działalności socjalnej,

- 3) dobrowolne wpłaty przekazywane na fundusze celowe, określone odrębnymi przepisami.

§ 7. 1. Kierunki wykorzystania środków zakładowego funduszu socjalnego ustalają wspólnie rada zakładowa i zarząd organizacji spółdzielczej.

2. Zakładowym funduszem socjalnym administruje zarząd organizacji spółdzielczej z zastrzeżeniem § 15.

§ 8. 1. Organizacje spółdzielcze dokonują odpisów amortyzacyjnych od wartości środków trwałych, służących zakładowej działalności socjalnej, w ciężar kosztów działalności podstawowej.

2. Odpisy amortyzacyjne, o których mowa w ust. 1, podlegają przekazaniu na rachunek scentralizowany z przeznaczeniem na inwestycje socjalne.

3. Środki rachunku scentralizowanego (ust. 2) mogą być uzupełniane wpłatami organizacji społecznych.

4. Zasady finansowania i realizacji inwestycji socjalnych określają odrębne przepisy.

§ 9. 1. Organizacje spółdzielcze obowiązane są tworzyć rezerwę środków zakładowego funduszu socjalnego na koszty remontów urządzeń socjalnych, w wysokości co najmniej 1% wartości początkowej tych środków trwałych — w ciężar kosztów bieżących zakładowej działalności socjalnej. Rezerwa ta nie może być przeznaczana na inne cele.

2. Wysokość rezerwy, o której mowa w ust. 1, ustala się przy uwzględnieniu stanu technicznego środków trwałych urządzeń socjalnych.

3. Jeżeli koszty niezbędnego remontu nie mogą być w całości pokryte ze środków zakładowego funduszu socjalnego, organizacje spółdzielcze mogą korzystać z kredytu bankowego na remonty obiektów służących działalności socjalnej. Kredyt bankowy jest spłacany ze środków przeznaczonych na remonty oraz ze środków funduszu socjalnego w następnych okresach obrachunkowych. Okres spłaty kredytu nie może przekraczać 10 lat.

§ 10. 1. Na pokrycie kosztów zarówno bieżącej, jak i inwestycyjnej zakładowej działalności socjalnej, organizacje spółdzielcze nie mogą przeznaczać innych środków finansowych poza środkami gromadzonymi na rachunkach zakładowych funduszy socjalnych, jak również środków rzeczowych nie pochodzących z zakupów finansowanych z tych rachunków.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy pozostałości środków finansowych zgromadzonych na koniec 1973 r. z przeznaczeniem na kontynuowane inwestycje objęte zakresem zakładowej działalności socjalnej.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy wydatków, które na podstawie odrębnych przepisów finansowane są z funduszu rehabilitacji inwalidów.

§ 11. Usługi z zakresu zakładowej działalności socjalnej mogą być świadczone przez zakładowe urzędnia socjalne lub przez kupno usług w jednostkach wyspecjalizowanych lub innych.

§ 12. 1. Z usług socjalnych i świadczeń objętych zakresem zakładowej działalności socjalnej mogą korzystać:

1) członkowie-pracownicy i pracownicy zatrudnieni w organizacjach spółdzielczych (w tym członkowie-pracownicy i pracownicy zatrudnieni w systemie pracy nakładczej podlegający ubezpieczeniu społecznemu i uczniowie, z którymi organizacja spółdzielcza zawarła umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy) oraz członkowie ich rodzin,

2) byli członkowie-pracownicy i byli pracownicy organizacji spółdzielczych — renciści i emeryci oraz członkowie ich rodzin, jak również członkowie rodzin członka-pracownika i pracownika, który zmarł podczas pełnienia obowiązków służbowych albo wskutek wypadku przy pracy lub wypadku w zatrudnieniu.

2. Rada zakładowa kwalifikuje osoby wymienione w ust. 1 do korzystania z usług i świadczeń socjalnych objętych zakresem działalności socjalnej.

3. W organizacjach spółdzielczych, w których nie działają rady zakładowe, uprawnienie określone w ust. 2 przysługuje właściwemu organowi reprezentującemu związek zawodowe.

4. Zakwalifikowanie członków-pracowników i pracowników do korzystania z wczasów wypoczynkowych wymaga uzgodnienia z zarządem organizacji spółdzielczej.

§ 13. Organizacje spółdzielcze prowadzące zakładowe urzędnia socjalne, po zaspokojeniu potrzeb osób, o których mowa w § 12, powinny udostępnić korzystanie z tych urządzeń innym osobom i jednostkom organizacyjnym.

§ 14. Z zakładowego funduszu socjalnego nie mogą być pokrywane dopłaty organizacji spółdzielczych, ustalone odrębnymi przepisami, do działalności związanej z prowadzeniem przez te organizacje zakładowych domów mieszkalnych, zbiorowego zakwaterowania, zakładowych placówek służby zdrowia, zbiorowego żywienia, kształcenia i doksztalcania kadr oraz wydatki związane z zapewnieniem członkom-pracownikom i pracownikom właściwych i bezpiecznych warunków pracy i dojazdów do pracy.

§ 15. 1. Środki zakładowego funduszu socjalnego mogą być w części lub w całości centralizowane w wojewódzkich lub centralnych związkach spółdzielczych, na podstawie uchwały zarządów nadrzędnych organizacji spółdzielczych podejmowanej w porozumieniu z właściwymi zarządami głównymi związków zawodowych.

2. Scentralizowane środki zakładowego funduszu socjalnego powinny być przeznaczone na finansowanie międzyzakładowych urządzeń socjalnych służących zaspokojeniu potrzeb organizacji spółdzielczych podporządkowanych wojewódzkiemu lub centralnemu związkowi spółdzielczemu.

3. Szczegółowe zasady centralizacji środków zakładowego funduszu socjalnego określają centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z zarządami głównymi właściwych związków zawodowych, z uwzględnieniem zasad ustalonych dla państwowych jednostek organizacyjnych.

§ 16. Zakładowa działalność socjalna ujmowana jest w rocznym planie działalności socjalnej stanowiącym wyodrębnioną część planu organizacji spółdzielczej, sporządzanym według zasad obowiązujących w państwowych jednostkach organizacyjnych.

§ 17. Ustalone dla państwowych jednostek organizacyjnych zasady:

- 1) odpłatności za korzystanie z urzędzeń socjalnych przez osoby i jednostki organizacyjne określone w § 13,
- 2) eksploatacji zakładowych urzędzeń socjalnych, określania norm wydatków, korzystania z usług socjalnych świadczonych przez jednostki wyspecjalizowane lub inne oraz
- 3) odpłatności za korzystanie z usług zakładowej działalności socjalnej przez osoby, o których mowa w § 12 ust. 1,

stosuje się odpowiednio w organizacjach spółdzielczych.

§ 18. 1. W nowo uruchamianych organizacjach spółdzielczych zakładowy fundusz socjalny tworzy się w pierwszym roku działania w wysokości średniego odpisu procentowego przysługującego organizacjom spółdzielczym podległym wspólnemu wojewódzkiemu związkowi spółdzielczemu.

2. W organizacji spółdzielczej, utworzonej po dniu 1 stycznia 1974 r. w wyniku zmian organizacyjnych, wysokość wskaźnika procentowego odpisu na zakładowy fundusz socjalny ustala się zgodnie z zasadami ustalonymi w tym zakresie dla państwowych jednostek organizacyjnych.

§ 19. Środki przeznaczone na zakładowy fundusz socjalny nie wykorzystane w roku bieżącym powiększają środki przeznaczone na ten cel w roku następnym.

§ 20. 1. Środki, o których mowa w § 3 ust. 2, nie wykorzystane na dzień 31 grudnia 1973 r. powiększają środki zakładowego funduszu socjalnego w roku 1974.

2. Nie wykorzystane na dzień 31 grudnia 1973 r. środki, o których mowa w § 3 ust. 2, scentralizowane w wojewódzkich lub centralnych związkach spółdzielczych powiększają środki zakładowego funduszu socjalnego w ro-

ku 1974 organizacji spółdzielczych podległych tym związkom.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w razie centralizacji w wojewódzkich lub centralnych związkach spółdzielczych części lub całości zakładowego funduszu socjalnego w trybie § 15 ust. 1.

§ 21. Centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych, Ministrem Finansów oraz Naczelną Radą Spółdzielczą i Centralną Radą Związków Zawodowych określają dla podporządkowanych organizacji spółdzielczych rodzaj środków finansowych, o których mowa w § 3 ust. 2, przeznaczonych w roku 1973 z funduszu socjalnego na finansowanie kosztów bieżącej i inwestycyjnej działalności socjalnej określonej w art. 12 pkt 1 ustawy.

§ 22. W okresie przejściowym — w roku 1974, organizacje spółdzielcze:

- 1) ponoszą w ciężar kosztów działalności podstawowej:
 - a) ustalone ryczałtowo koszty usług świadczonych przez żłobki, świetlice dziecięce i przedszkola podporządkowane radom narodowym,
 - b) opłaty za skierowania do sanatoriów i domów wczasów profilaktycznych z wyłączeniem skierowań do takich urzędzeń socjalnych prowadzonych przez organizacje spółdzielcze w ramach zakładowej działalności socjalnej,
- 2) przekazują równowartość kosztów wymienionych w pkt 1 lit. a) do budżetu Państwa; opłaty za skierowania określone w pkt 1 lit. b) pokrywają w dotychczasowym trybie i terminach.

§ 23. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1974 r.

Minister Pracy, Plac i Spraw Socjalnych: **W. Kawalec**